

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΙΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΙΟΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ
ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΠΡΟΤΥΠΩΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ
www.mintour.gov.gr

ΕΙΔΙΚΟ ΣΗΜΑ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ (Ε.Σ.Α.)

*Οδηγός Χορήγησης σε Επιχειρήσεις
Αγροτουρισμού*

2021

Περιεχόμενα

Τι είναι Αγροτουρισμός	1
Ποιοι μπορούν να ιδρύσουν επιχειρήσεις αγροτουρισμού	1
Ποιες θεωρούνται επιχειρήσεις αγροτουρισμού	2
Άσκηση δραστηριοτήτων αγροτουρισμού	2
Διαδικασία Χορήγησης Ειδικού Σήματος Αγροτουρισμού.....	3
Δικαιολογητικά	4
Διάρκεια	6
Κυρώσεις.....	7
Πληροφορίες/Στοιχεία επικοινωνίας.....	7

Τι είναι Αγροτουρισμός

«Αγροτουρισμός» είναι η ειδική μορφή τουρισμού υπαίθρου, η οποία αφορά στην παροχή υπηρεσιών **υποδοχής και φιλοξενίας ή και εστίασης** σε χώρους λειτουργικά ενοποιημένους με αγροτικές εκμεταλλεύσεις, οι οποίες προσφέρονται συνδυαστικά με δραστηριότητες που σχετίζονται με την αγροτική παραγωγή, όπως και με την προστασία και ανάδειξη του φυσικού και ανθρωπογενούς αγροτικού τοπίου.

Η δραστηριότητα του αγροτουρισμού συνδυάζεται υποχρεωτικά με την παραγωγή αγροτικών προϊόντων.

«Αγροτικά προϊόντα» είναι τα προϊόντα του εδάφους, της κτηνοτροφίας, της θαλάσσιας αλιείας, της σπογγαλιείας, της οστρακαλιείας, της αλιείας εσωτερικών υδάτων, της υδατοκαλλιέργειας, της δασοπονίας, της θηραματοπονίας και των κάθε είδους εκτροφών και τα προϊόντα που προέρχονται από το πρώτο στάδιο επεξεργασίας ή μεταποίησης αυτών, καθώς και κάθε άλλο προϊόν που προέρχεται από την αγροτική εν γένει δραστηριότητα.

Ποιοι μπορούν να ιδρύσουν επιχειρήσεις αγροτουρισμού

Οι επιχειρήσεις αγροτουρισμού ιδρύονται από εγγεγραμμένους στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων (ΜΑΑΕ).

Συνοδεύονται **υποχρεωτικά από υπηρεσίες υποδοχής και φιλοξενίας** που παρέχονται από κύρια ή μη κύρια καταλύματα (ξενοδοχεία, κατασκηνώσεις, ξενώνες, αυτοεξυπηρετούμενα καταλύματα, ενοικιαζόμενα δωμάτια) καθώς και καταλύματα με παραδοσιακό ή διατηρητέο ή μνημειακό χαρακτήρα, μέγιστης δυναμικότητας μέχρι σαράντα (40) κλινών, με την επιφύλαξη ειδικότερων διατάξεων που μπορεί να ισχύουν κάθε φορά και σύμφωνα με τις επιτρεπόμενες χρήσεις γης.

Επίσης, δίνεται η δυνατότητα οι χώροι φιλοξενίας και διαμονής να χωροθετούνται από εγγεγραμμένους στο ΜΑΑΕ και σε ακτίνα 10 χιλιομέτρων

από το αγρόκτημα ή την αγροτική εκμετάλλευση εντός Δημοτικής ή Τοπικής Κοινότητας μέχρι 5.000 κατοίκων.

Ποιες θεωρούνται επιχειρήσεις αγροτουρισμού

α) Τα Αγροκτήματα. Ως αγρόκτημα νοείται ο λειτουργικά ενοποιημένος με κατάλυμα χώρος, ο οποίος έχει αυτοτέλεια γηπέδου/οικοπέδου. Τα πολυλειτουργικά αγροκτήματα (του άρθρου 52 του ν. 4235/2014 (Α` 32) δύνανται να ενταχθούν στις επιχειρήσεις αγροτουρισμού και να τους χορηγηθεί Ειδικό Σήμα Αγροτουρισμού, εφόσον έχουν προηγουμένως αποκτήσει Ειδικό Σήμα Πολυλειτουργικού Αγροκτήματος.

β) Οι αγροτικές εκμεταλλεύσεις που παράγουν προς πώληση αγροτικά προϊόντα και

γ) Οι μικτές αγροτικές εκμεταλλεύσεις, που εκτός από τον κλάδο της αγροτικής οικονομίας, δραστηριοποιούνται και σε άλλους τομείς της οικονομίας.

Άσκηση δραστηριοτήτων αγροτουρισμού

▪ Η αγροτουριστική δραστηριότητα εντός του αγροκτήματος αφορά την **παροχή υπηρεσιών υποδοχής και φιλοξενίας** ή και **εστίασης**. Στις περιπτώσεις που οι επιχειρήσεις αυτές παρέχουν υπηρεσίες εστίασης, χρησιμοποιούν και προσφέρουν υποχρεωτικά προς κατανάλωση **προϊόντα από το Καλάθι Αγροτικών Προϊόντων** (παρ. 5 του άρθρου 28 του ν. 4276/2014), ή/και **προϊόντα Οικοτεχνίας** (παρ. 2 του άρθρου 56 του ν. 4235/2014).

▪ Η αγροτουριστική επιχείρηση δύναται να προσφέρει αμιγώς αγροτικές δραστηριότητες για τους πελάτες της, εντός αυτής, όπως: υπηρεσίες **επίδειξης, ενημέρωσης, παρακολούθησης ή συμμετοχής σε δράσεις και δραστηριότητες** που προωθούν την επαφή του επισκέπτη - τουρίστα με

την αγροτική ζωή, τη βιώσιμη αγροτική παραγωγή, τη γαστρονομία, τη γευσιγνωσία, την οινογνωσία και την προστασία της βιοποικιλότητας.

▪ **Χώρος εστίασης - παρασκευής γευμάτων:** Στην περίπτωση που η αγροτουριστική επιχείρηση διαθέτει χώρο εστίασης και παρασκευής γευμάτων πρέπει να πληρούνται οι προδιαγραφές υγιεινής και ασφαλείας σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

▪ **Χώρος εκπαίδευσης / επίδειξης / παρακολούθησης:** Η κτιριακή υποδομή και η υλικοτεχνική υποδομή του χώρου πρέπει να είναι επαρκείς για την κάλυψη των αναγκών της εκπαιδευτικής - επιδεικτικής διαδικασίας.

Διαδικασία Χορήγησης Ειδικού Σήματος Αγροτουρισμού

▪ Οι αγροτουριστικές επιχειρήσεις λειτουργούν με Ειδικό Σήμα Αγροτουρισμού (Ε.Σ.Α.) που εκδίδεται από την οικεία Περιφερειακή Υπηρεσία Τουρισμού (Π.Υ.Τ.) του Υπουργείου Τουρισμού.

▪ Το Ε.Σ.Α. χορηγείται εφάπαξ με τους όρους ότι

α) καθ' όλη τη διάρκεια της λειτουργίας της επιχείρησης βρίσκονται σε ισχύ οι άδειες των επιμέρους εγκαταστάσεων

β) τα δικαιολογητικά των οποίων η ισχύς λήγει αντικαθίστανται υποχρεωτικά προ της λήξης τους, άλλως το Ειδικό Σήμα αναστέλλεται αυτοδίκαια.

▪ Οποιαδήποτε αλλαγή στο φυσικό ή νομικό πρόσωπο που διαχειρίζεται την αγροτουριστική επιχείρηση συνεπάγεται έκδοση νέου Ε.Σ.Α. με μόνη την υποβολή των δικαιολογητικών α', β', και γ' ή δ' ή ε' (κατά περίπτωση), στ' της επόμενης παραγράφου, και την απόδειξη κατάθεσης παραβόλου ίσου με το 20% του αρχικού ποσού.

Δικαιολογητικά

α) Αίτηση - Δήλωση η οποία επέχει θέση υπεύθυνης δήλωσης σύμφωνα με το άρθρο 8 του ν. 1599/1986, στην οποία αναγράφονται:

- ✓ τα στοιχεία του αιτούντος φυσικού ή νομικού προσώπου,
- ✓ ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώου (ΑΦΜ) και
- ✓ η Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (ΔΟΥ) στην οποία υπάγεται και στην οποία έχει γίνει έναρξη δραστηριότητας με βάση τον ΚΑΔ 55.90.14.

Στην υπεύθυνη δήλωση δηλώνονται υποχρεωτικά οι δραστηριότητες εκπαίδευσης / επίδειξης / παρακολούθησης που πραγματοποιούνται εντός της αγροτικής εκμετάλλευσης, σε περίπτωση που το κατάλυμα βρίσκεται εκτός αυτής. Εάν μεταβληθεί κάποια από τις δηλωθείσες δραστηριότητες η επιχείρηση υποβάλλει νέα Υπεύθυνη Δήλωση.

β) Αντίγραφο ποινικού Μητρώου γενικής χρήσης του αιτούντα (εκπρόσωπο του φορέα διαχείρισης ή μισθωτή), από το οποίο να προκύπτει ότι **ο αιτών δεν έχει καταδικαστεί αμετάκλητα για κακούργημα**. Το δικαιολογητικό αναζητείται υπηρεσιακά εφ' όσον εκδίδεται από ημεδαπή αρχή. Φυσικά πρόσωπα που έχουν την ιθαγένεια άλλου κράτους υποβάλλουν ισοδύναμο έγγραφο που έχει εκδοθεί από αρμόδια δικαστική ή διοικητική αρχή του κράτους με το οποίο βεβαιώνεται η μη αμετάκλητη καταδίκη για κακούργημα. Αν στη χώρα καταγωγής ή προέλευσης δεν προβλέπεται η έκδοση εγγράφου ισοδύναμου προς το απόσπασμα ποινικού Μητρώου, τούτο είναι δυνατόν να αντικατασταθεί από ένορκη βεβαίωση ή, για τα κράτη που δεν υφίσταται τέτοια, από υπεύθυνη δήλωση, η οποία υποβάλλεται από τον ενδιαφερόμενο ενώπιον της αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής ή κατά περίπτωση ενώπιον συμβολαιογράφου της χώρας καταγωγής ή προέλευσης, οι οποίοι χορηγούν βεβαίωση περί παροχής της ένορκης βεβαίωσης ή της υπεύθυνης δήλωσης. Το αντίγραφο του ποινικού Μητρώου γενικής χρήσης, καθώς και τα ανωτέρω έγγραφα υποβάλλονται εντός τριών μηνών από την ημερομηνία έκδοσης τους.

γ) Βεβαίωση εγγραφής στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων (ΜΑΑΕ) του ν. 3874/2010, η οποία ανανεώνεται με ευθύνη του επιχειρηματία μέχρι 30 Ιουνίου κάθε έτους.

δ) Σε περίπτωση που ο αιτών διαθέτει πολυλειτουργικό αγρόκτημα του άρθρου 52 του ν. 4235/2014 (Α` 32), προσκομίζεται το **Ειδικό Σήμα Πολυλειτουργικού Αγροκτήματος.**

ε) Τίτλοι ιδιοκτησίας ή συμφωνητικό μίσθωσης, εφ` όσον πρόκειται για μισθωμένη επιχείρηση, για το σύνολο της έκτασης που αναπτύσσεται η αγροτουριστική δραστηριότητα με επισυναπτόμενο διάγραμμα της περιοχής (σκαρίφημα ή αποτύπωση χάρτη).

στ) Αντίγραφο της Ενιαίας Αίτησης Ενίσχυσης του αιτούντα, κατά το χρόνο υποβολής του αιτήματος χορήγησης Ε.Σ.Α.

ζ) Αντίγραφο της γνωστοποίησης λειτουργίας του καταλύματος.

η) Αντίγραφο της γνωστοποίησης λειτουργίας των καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος (κ.υ.ε) και κολυμβητικών δεξαμενών, εάν υπάρχουν.

θ) Πιστοποιητικό απεντόμωσης και μυοκτονίας για τους κύριους και αποθηκευτικούς χώρους εντός του αγροκτήματος ή της αγροτικής εκμετάλλευσης.

ι) Βεβαίωση εγγραφής στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Οικοτεχνίας σε περίπτωση οικοτεχνικής μεταποίησης.

ια) Οποιαδήποτε κατά περίπτωση εν ισχύ άδεια λειτουργίας ή την υποβληθείσα στον αρμόδιο φορέα αίτηση ανανέωσης αυτής ή πιστοποιητικό από το αρμόδιο επιμελητήριο σε περίπτωση που βάσει νόμου δεν απαιτείται άδεια λειτουργίας, για κάθε άλλη επιμέρους υποκατηγορία - δραστηριότητα.

ιβ) Απόδειξη κατάθεσης παραβόλου ύψους 300 €. Το ως άνω παράβολο κατατίθεται υπέρ Ελληνικού Δημοσίου σε οποιαδήποτε Δ.Ο.Υ. στον Κ.Α.Ε. 3741.

ιγ) Βεβαίωση του οικείου Δήμου στην οποία βεβαιώνεται ότι ο πληθυσμός της Δημοτικής ή Τοπικής Κοινότητας στην οποία ανήκει το κατάλυμα, είναι μικρότερος των 5.000 κατοίκων, στις περιπτώσεις που το κατάλυμα βρίσκεται εκτός του αγροκτήματος ή της αγροτικής εκμετάλλευσης.

Όταν η επιχείρηση ασκείται από νομικό πρόσωπο, τα ανωτέρω δικαιολογητικά υποβάλλονται από το νόμιμο εκπρόσωπο της επιχείρησης. Επίσης υποβάλλονται ως δικαιολογητικά και τα έγγραφα που αποδεικνύουν τη νόμιμη σύσταση και λειτουργία του νομικού προσώπου.

Η ΠΥΤ χορηγεί Ε.Σ.Α. εντός είκοσι οκτώ (28) ημερών από την προσήκουσα υποβολή των παραπάνω δικαιολογητικών. Αν παρέλθει άπρακτη η ανωτέρω προθεσμία τεκμαίρεται η χορήγηση του Ε.Σ.Α., σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 14 του ν. 3844/2010 (Α` 63) και ο αιτών μπορεί να ζητήσει σχετική βεβαίωση από την ΠΥΤ.

Διάρκεια

Το Ειδικό Σήμα Αγροτουρισμού είναι **αόριστης ισχύος**. Τα δικαιολογητικά των οποίων η ισχύς λήγει αντικαθίστανται προ της λήξης τους, άλλως η ισχύς του Ε.Σ.Α. αναστέλλεται αυτοδίκαια. Το Ειδικό Σήμα επαναχορηγείται όταν

υποβληθούν προσηκόντως τα δικαιολογητικά που έληξαν. Ειδικότερα για τη βεβαίωση εγγραφής στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων πρέπει να ανανεώνεται με ευθύνη του επιχειρηματία μέχρι 30 Ιουνίου κάθε έτους.

Κυρώσεις

Σε περίπτωση διαπίστωσης παράβασης των διατάξεων της παρούσας Κοινής Υπουργικής απόφασης ή παράβασης της κείμενης τουριστικής νομοθεσίας επιβάλλεται από τον Προϊστάμενο της οικείας Περιφερειακής Υπηρεσίας Τουρισμού χρηματικό πρόστιμο από 500,00 € έως 5.000,00 € ευρώ.

Σε περίπτωση διαπίστωσης διαφήμισης καταλύματος με χρήση του όρου «αγροτουριστικό» ή «αγροτουρισμός», χωρίς να έχει προηγουμένως χορηγηθεί Ε.Σ.Α. επιβάλλεται από τον Προϊστάμενο της οικείας Περιφερειακής Υπηρεσίας Τουρισμού χρηματικό πρόστιμο ύψους από χίλια (1.000) έως πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ.

Πληροφορίες/Στοιχεία επικοινωνίας

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΙΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΠΟΙΟΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ & ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΠΡΟΤΥΠΩΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Λ. Βασ. Αμαλίας 12, 105 57, Αθήνα

Τηλ. 210 – 3736094, 210 – 3736214

Email: m_kiamou@mintour.gr, athanasiadou_f@mintour.gr

www.mintour.gov.gr